

відповідності між вимогами ринку праці (корпорації, фірми) та швидкою адаптацією до нових вимог, кваліфікацій; дає змогу дорослій людині набутти нових навичок, компетентностей; містить усі типи освіти, акредитовані та без акредитації: формальну, неформальну, інформальну.

ЛІТЕРАТУРА

- Авшенюк, Н. (2017). Механізми фінансування підвищення кваліфікації педагогічного персоналу у розвинених англomовних країнах. *Порівняльна професійна педагогіка, 1*, 112–114.
- Бабушко, С. (2015). *Професійний розвиток фахівців сфери туризму в США та Канаді*. Київ–Ніжин: ПП Лисенко М. М.
- Заболотна, О. (2012). Трансдисциплінарність як стратегія практичної реалізації засад альтернативної освіти. *Наукові записки Ніжинського державного університету імені М. Гоголя. Психолого-педагогічні науки, 6*, 35–38.
- Литовченко, І. (2015). Філософські засади корпоративної освіти як складової освіти дорослих США. *Порівняльно-педагогічні студії, 4 (26)*, 44–48.
- Лісова, Н. (2005). *Розвиток психолого-педагогічної компетентності молодих учителів у системі післядипломної освіти* (дис. ... канд. пед. наук). Київ.
- Огієнко, О., Чугай, О. (2017). *Професійна підготовка фахівців у галузі освіти дорослих: американський досвід*. Київ: Центр учбової літератури.
- Gallie, D. (2007). *Employment regimes and the quality of work*. Oxford: Oxford University Press.
- Mukan, N., Varabash, O., & Busko, M. (2014). The analysis of Canadian lifelong education development. *Comparative Professional Pedagogy, 4 (4)*, 27–32.
- Sbrueva, A. (2015). Trends in the transformation of the university mission: a comparative pedagogical analysis. *Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies, 6 (50)*, 448–461.
- UNESCO Institute for Lifelong Learning. (2009). CONFINTEA VI: Sixth International Conference on Adult Education. Final report. Belem, Brazil: UNESCO Institute for Lifelong Learning.

О. Локшина

Інститут педагогіки НАПН України

СПРАВЕДЛИВІСТЬ В ОСВІТІ ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ ОРІЄНТИР ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Європейський Союз (ЄС) як потужний гравець у світовому політичному та економічному просторах в умовах глобалізації стикається з необхідністю протистояти внутрішнім (старіння населення, міграція) та зовнішнім (конкуренція світових ринків праці, цифрова революція, екологічна криза) викликам. Освіта в цьому контексті розглядається з позиції важливого ресурсу для економічного зростання, сталого розвитку і соціальної злагоди. Водночас, нерівність в освіті і професійній підготовці підвищує ризик безробіття і соціальної маргіналізації. За даними Європейської Комісії в 2016 р. 26,4% всіх громадян ЄС-28 віком 15-64 роки були низько кваліфікованими (European Commission, 2018)). І хоча цей показник знизився порівняно з 2004 р. (32%), успішний розвиток економіки потребує висококваліфікованих працівників. З огляду на це

справедливість, як і якість в освіті, визначено пріоритетами ЄС. Європейський стовп соціальних прав (2017) проголошує справедливість в освіті ключовим принципом, наголошуючи, що «кожен має право на якісну та інклюзивну освіту і навчання впродовж життя», а також, що «кожен має право на рівне ставлення та можливості в освіті» (European Parliament, the Council and the Commission, 2017).

Справедливість трактується Європейською Комісією як міра того, наскільки індивідууми можуть скористатися освітою і навчанням з точки зору можливостей, доступу, ставлення та результатів. Справедливі системи забезпечують, щоб результати навчання і професійної підготовки не залежали від соціально-економічного походження та інших факторів, що призводять до проблем в освіті (Commission of the European Communities, 2006). Окрім терміна «справедливість» у документах ЄС та держав-членів вживаються також такі терміни, як «рівні можливості», «рівність», «рівний доступ».

Усвідомлюючи важливість дотримання справедливості в освітньому просторі ЄС, Брюссель реалізує цілеспрямовану стратегію, спрямовану на перетворення європейської та національних політик держав-членів ЄС в галузі освіти на справедливо-базовану. Йдеться про важливість дотримання пріоритету справедливості на усіх освітніх рівнях – дошкільної, початкової, середньої, професійно-технічної та вищої освіти. Фактично, проголошена стратегія вибудовує концепт справедливості у форматі освіти впродовж життя (Commission of the European Communities, 2006).

Стратегія визначає, що освіта дітей раннього віку закладає майбутні переваги в навчальних досягненнях і соціалізації учня під час навчання у школі та у подальшому житті: в отриманні роботи, для кар'єрного зростання, щодо рівня заробітної плати, стосунків у сім'ї, здоров'я для індивідуумів та приносять позитивні соціально-економічні результати для країни.

Обов'язкова освіта покликана формувати ключові компетентності, необхідні для життя у суспільстві знань. У Стратегії наголошується на таких негативних аспектах, що провокують ситуацію нерівності в освіті на цьому рівні, як рання диференціація і профілізація навчання, акцентування вимоги забезпечення якості за рахунок справедливості в національних/регіональних/локальних системах підзвітності в умовах децентралізації освіти. Однією з ключових проблем залишається вибір школи для навчання. Констатовано, що неможливість вибору школи сприяє сегрегації учнів з неблагополучних сімей.

Вища освіта позиціонується у центрі «знаннєвого» трикутника поряд з інноваціями та дослідженнями, проголошується ключовим інструментом розбудови знаннєвої економіки. Важливим є висновок про те, що безкоштовний доступ до вищої освіти не завжди гарантує справедливість. З метою інтеграції пріоритету справедливості до вищої освіти держав-членів рекомендовано збільшити інвестиції в цей сектор з державних і

приватних джерел для підтримки молоді з неблагополучних родин та осіб з особливими потребами.

Бачення професійно-технічної освіти трансформується в умовах багаторівневої неперервної освіти. Тому необхідним є створення диверсифікованої моделі, в якій відсутні термінальні освітні траєкторії, багатьох форматів набуття професії як для молоді, що вперше її отримує, так і для дорослого населення, яке бажає набути нових кваліфікацій.

Очевидно, що пандемія COVID-19 посилює нерівність в освіті: закриття закладів освіти та перехід на дистанційне навчання погіршують ситуацію з рівним доступом до освіти дітей і молоді з неблагополучних сімей з огляду на відсутність технічних засобів та доступу до швидкісного Інтернету вдома. З метою протистояння цьому виклику Рада ЄС закликає держави-члени вжити додаткових заходів для забезпечення рівних можливостей в освіті (Council conclusions, 2020).

ЛІТЕРАТУРА

Commission of the European Communities (2006). Communication from the Commission to the Council and to the European Parliament. Efficiency and equity in European education and training systems. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52006DC0481&from=EN>.

Council conclusions on countering the COVID-19 crisis in education and training (2020) [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020XG0626\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020XG0626(01)&from=EN).

European Commission (2018) Study on the movement of skilled labour. Final report. <file:///D:/Google%20Downloads/Main%20report%3B%20Study%20on%20the%20movement%20of%20skilled%20labour.pdf>.

European Parliament, the Council and the Commission (2017). Interinstitutional Proclamation on the European Pillar of Social Rights (OJ C428, 13.12.2017, p. 10-15). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32017C1213%2801%29>.

О. Огієнко

Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка

ЯКІСТЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ В США: ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ У РЕТРОСПЕКТИВІ ТА СУЧАСНОМУ КОНТЕКСТІ

Для виявлення шляхів та механізмів вдосконалення підготовки фахівців та забезпечення конкурентоспроможності випускників українських закладів вищої освіти (ЗВО) на світовому ринку праці виникає потреба вивчення досвіду й трансформації здобутків країн-лідерів в освітній галузі, насамперед – США. Доцільність вивчення досвіду США зумовлена тим, що ця країна є беззаперечним лідером за кількістю найкращих університетів, що засвідчується світовими рейтингами (що відображено на слайді); має вагомий здобутки у забезпеченні та моніторингу якості вищої освіти.

Поняття якість освіти є одним із найважливіших показників, за яким у міжнародній практиці прийнято визначати результативність освітньої